

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS BAMIDBAR • MAAMAR 15

בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול...

When Israel put “we will
do” before “we will hear”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/bamidbar/15/

1 בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו

“When Israel put ‘we will do’ before ‘we will hear,’ a heavenly voice (bas kol) went forth and said: ‘Who revealed to My children this secret, which the ministering angels use?’

שנא' [שנאמר] (תלים ס"י ק"ג כ') ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו ברישא עושי והדר לשמוע. (בגמרא פ"ט דשבת דפ"ח סע"א [סוף עמוד א]).

As it is said (Psalms 103:20): ‘Bless Havayah, His angels, mighty in strength, who do His word, to hearken to the voice of His word’: first ‘who do,’ and afterwards ‘to hearken.’” (In the Gemara, chapter 9 of Shabbos, 88a, at the end.)

להבין ענין זה צריך מתחלה להבין ענין מתן תורה והלא כבר קיים אברהם אבינו ע"ה [עליו השלום] את כל התורה עד שלא ניתנה כמ"ש וישמור משמרת מצותי חקותי ותורתי,

To understand this matter, one must first understand the matter of the Giving of the Torah. For surely Avraham our father, peace be upon him, already fulfilled the entire Torah before it was given, as it is written, “And he kept My charge, My commandments, My statutes and My teachings.”

ופרט ד' דברים משמרתיו אלו מצות ל"ת [לא תעשה]. מצותי אלו מצות עשה וחקותי ותורתי אלו בחי פנימיות של מצות עשה ולא תעשה.

And it specifies four things: “My charge”: these are the negative commandments; “My commandments”: these are the positive commandments; and “My statutes and My teachings”: these are the level of the inner dimension (pnimiyus) of the positive and the negative commandments.

2 וכמ"ש למען אשר יצוה את בניו וגוי' והרי היתה התורה ירושה להם מאבותיהם. וגם להבין ענין ירידת ה' על הר סיני בקולות וברקים בעשרת הדברות

And as it is written, “So that he will command his children,” etc. Thus the Torah was an inheritance to them from their fathers. And [we must] also understand the matter of the descent of G-d upon Mount Sinai with thunder and lightning at the Ten Commandments,

ועל כל דבור ודבור פרחו נשמתן ומה כתיב בהון לא תרצח לא תנאף וגו'. שהם דברים פשוטים שגם שכל אנושי מחייבן.

and that at each and every utterance their souls took flight; and what is written in them? "You shall not murder; you shall not commit adultery," etc., which are simple matters that even human reason requires.

ויוכן כל זה בהקדים מה שכתוב במשנה תורה אחר עשרת הדברות כי ישאלך בנך מחר לאמר. מה העדות וגו'.

All this will be understood by first introducing what is written in Mishneh Torah [Deuteronomy] after the Ten Commandments: "When your son asks you in time to come, saying, 'What are the testimonies,'" etc.

ואמרת לבנך וגו'. ויצונו ה' לעשות את כל החקים האלה ליראה את ה' וגו'.

"And you shall say to your son," etc.; "And Havayah commanded us to do all these statutes, to fear Havayah," etc.

והוא שאלת בן חכם כמ"ש בירושלמי (פרק ערבי פסחים ה"ד)

This is the question of the wise son, as is written in the Yerushalmi (chapter Arvei Pesachim, halachah 4).

בהיות כי הנה כלל כל המצות לא שייך אל הנשמה רק בהיותה מלובשת תוך הגוף הגשמי אשר מצאהו רעות רבות ועליו שייך הציווי סור מרע שהגוף נמשך אחריו ועשה טוב בקיום מצות עשה המצות מעשיות בגשמיות כמו ציצית ותפילין ושופר וסוכה ולולב ודומיהן.

For all the mitzvos, as a whole, do not pertain to the soul except when it is encloded within the physical body, which "many evils have befallen," and to which the command "Turn away from evil" pertains, for the body is drawn after it, "and do good," by fulfilling the positive commandments, the mitzvos of action [done] with physical things, such as tzitzis, tefillin, shofar, sukkah, lulav and the like.

משא"כ הנשמה לעצמה בטרם ירידתה לעוה"ז להתלבש בגוף לא היתה צריכה לכך וא"כ למה זה ירדה הנשמה כל כך

Whereas the soul by itself, before its descent into this world to be encloded in a body, had no need of this. If so, why did the soul descend so far,

להתלבש בגוף גשמי בשביל קיום מצות מעשיות ומה יתרון לה בכל עמלה, וע"ז תירץ לנו הכתוב כי תכלית כל המצות כדי ליראה את ה' וגו'.

to be en clothed in a physical body for the sake of fulfilling the mitzvos of action? And what advantage does it gain in all its toil? To this the verse answers us: that the purpose of all the mitzvos is in order "to fear Havayah," etc.

וביאר הענין הנה כתיב לך ה' הגדולה וגו' (בד"ה א' כ"ט) כי מה שהקב"ה נק' גדול כמ"ש גדול ה' ומהולל מאד אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] אימתי נקרא גדול כשהוא בעיר אלקינו

And the explanation of the matter: It is written, "Yours, Havayah, is the greatness," etc. (I Chronicles 29). For concerning the Holy One, blessed be He, being called "great," as it is written, "Great is Havayah and highly praised," our Sages, of blessed memory, said: When is He called great? When He is in the city of our G-d.

פ"י כי מה שנקרא גדול על שם גדולתו שמתפשט מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין להוות מאין ליש כל הנמצלים והנבראים וכי' ולהחיותם ולקיימם

The meaning is that His being called great is on account of His greatness, which extends from the head of all levels to the end of all levels, to bring into being, from nothing to something, all the emanated and created beings, etc., and to give them life and sustain them,

כדכתיב אתה עשית את השמים וגו' ואתה מחיה את כולם וכמה רבוא רבבות עולמות תלוי במאמרו. כמ"ש היש מספר לגדודיו וגו'.

as it is written, "You made the heavens," etc., "and You give life to them all"; and so many myriads of myriads of worlds depend on His utterance, as it is written, "Is there any number to His legions?" etc.

הנה מדת גדולה זו אינה נחשבת ואינה נקראת בשם גדולה כלל אלא בהתהוות כח הפועל בנפעל ע"י עשרה מאמרות בצירופי אותיות כמ"ש במ"א

Now, this attribute of greatness is not considered, and is not called by the name "greatness," at all, except in the coming into being of the power of the Maker in the thing made, through the Ten Utterances, in combinations of letters, as is explained elsewhere.

(וזשארז"ל [וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] פ"ט דברכות דנ"ח סע"א [סוף עמוד א] לך ה' הגדולה זו מעשה בראשית).

(This is what our Sages, of blessed memory, said, in chapter 9 of Berachos, 58a, at the end: "Yours, Havayah, is the greatness": this is the work of Creation.)

והנה האותיות נקראין אבנים והצירופים נקראו בתים כמ"ש בספר יצירה שני אבנים בונות שתי בתים וכלליות כל הצירופים נקרא בשם עיר

Now, the letters are called "stones," and the combinations are called "houses," as is written in Sefer Yetzirah: "Two stones build two houses." And all the combinations as a whole (klalus) are called by the name "city"

(ועמ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן בענין פי' כעיר שחברה לה יחדו י"ל [יש לומר] דהיינו צירופי אותיות המחשבה המהווה עלמין סתימין וצירופי אותיות הדבור המהווה עלמין דאתגליין).

(and see what is written in the discourse beginning "These are the accounts of the Mishkan," on the meaning of "like a city that is joined together within itself": it can be said that this refers to the combinations of the letters of thought, which bring into being the hidden worlds (almin stimin), and the combinations of the letters of speech, which bring into being the revealed worlds (almin d'isgalyan)).

וזהו אימתי נקרא גדול כשהוא בעיר אלקינו. אבל לגבי קוב"ה [קודשא בריך הוא] בכבודו ובעצמו אינו נקרא בשם גדול כלל

And this is [the meaning of]: When is He called great? When He is in the city of our G-d. But in relation to the Holy One, blessed be He, in His glory and in His very Self, He is not called by the name "great" at all,

כי אני ה' לא שניתתי כתיב ואתה הוא קודם שנברא העולם כו' ובמקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו

for it is written, "I, Havayah, have not changed"; and "You are He before the world was created," etc.; and "In the place where you find His greatness, there you find His humility,"

כי נשגב שמו לבדו רק הודו על ארץ ושמים בחי' הוד וזיו לבד שמתגלה בחי' מציאת התפשטותו ולא מהותו כי ולגדולתו אין חקר כתיב.

for “His Name alone is exalted”; only “His splendor is upon earth and heaven”: the level of splendor and radiance alone, in which there is revealed the level of the existence of His extension, and not His essence; for it is written, “And His greatness is unsearchable.”

וזהו לך ה' הגדולה שמדת גדולה זו בטל אליך ואינה עולה בשם כלל, (וזהו לך הוי' הגדולה שלהיות התהוות בחי' גדולה זהו ע"י שם הוי' דהיינו יו"ד צמצום כו')

And this is [the meaning of] “Yours, Havayah, is the greatness”: this attribute of greatness is nullified before You and does not merit the name at all. (And this is [the meaning of] “Yours, Havayah, is the greatness”: the coming into being of the level of greatness is through the Name Havayah, that is, the yud, [which is] tzimtzum (contraction), etc.

ולכן בחי' גדולה זו כלא חשיבא לגבי עצמותו ית' ובחי' אין ממש. וע"ד שנתבאר בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו בפ"י שהבריאה נק' יש מאין.

Therefore this level of greatness is considered as nothing in relation to His essence, may He be blessed, and is the level of actual nothingness (ayin). This is along the lines of what was explained in the discourse beginning “After Havayah your G-d shall you walk,” on the meaning of creation being called “something from nothing”:

שנמשך ונתהוה מהארה בעלמא שהיא בחי' אין וכלא חשיבא אצלו ית' וכמ"ש לקמן אות ג' שאצלו ית' כל מה שלמעלה נקרא בחי' יש לגבי שלמטה הימנו כו'

for it is drawn forth and comes into being from a mere glimmer, which is the level of nothingness and is considered as nothing before Him, may He be blessed; and as is written below in section 3, that before Him, may He be blessed, whatever is above is called the level of “something” (yesh) in relation to what is below it, etc.

ע"כ גם בחי' הגדולה שבבחי' עיר אלקינו היינו הדבור עליון המהווה מאין ליש נקרא אין ממש ועמ"ש מענין לך ה' הגדולה בת"א [בתורה אור] פ' ויצא בד"ה וישכם לבן. ובפ' וארא בד"ה וידבר אלקים אל משה).

Therefore even the level of greatness that is in the level of "the city of our G-d," that is, the supernal speech, which brings into being from nothing to something, is called actual nothingness. And see what is written on the matter of "Yours, Havayah, is the greatness" in Torah Ohr, Parshas Vayetzei, in the discourse beginning "And Lavan rose early," and in Parshas Va'era, in the discourse beginning "And G-d spoke to Moshe.")

(וע' עוד על פסוק זה ברבות ר"פ ואלה המשפטים. ובפ' במדבר פרשה א' דר"י ע"א זח"א [זהר חלק א] בראשית דל"א סע"ב [סוף עמוד ב]. ויחי דרמ"א סע"א [סוף עמוד א]. ח"ב [חלק ב'] פ' בא מ"ב סע"ב [סוף עמוד ב]. ח"ג [חלק ג'] אמור פ"ט א' צ"ב א'. נשא קל"ז ב'. האזינו דרצ"ה סע"א [סוף עמוד א]).

(And see further on this verse in Midrash Rabbah, at the beginning of Parshas Ve'eleh HaMishpatim, and in Parshas Bamidbar, section 1, 210a; Zohar I, Bereishis, 31b, at the end; Vayechi, 241a, at the end; Zohar II, Parshas Bo, 42b, at the end; Zohar III, Emor, 89a, 92a; Naso, 137b; Haazinu, 295a, at the end.)

וכמשל דבור האדם שבטל לגבי מקור חוצבו שהוא הבל הלב כך כביכול עד"מ הנה כתיב דבר מלך שלטון שבחינת גדולה והתפשטות זו נקרא בשם דבור

And [this is] like the analogy of a person's speech, which is nullified in relation to the source from which it is hewn, namely the breath of the heart; so too, as it were, by way of analogy. Now, it is written, "The word of a king is sovereignty": this level of greatness and extension is called by the name "speech."

שכמו הדבור של האדם אינו אלא לזולתו כך גדולה והתפשטות זו אינו אלא להוות כל הנמצאים וכו'

For just as a person's speech is only for another, so this greatness and extension is only to bring into being all that exists, etc.

וכשם שאין ערך דבור אחד של אדם לגבי מדותיו ומכ"ש [ומכל שכן] לגבי השכל. כך אין ערך מדת גדולה זו שהיא רק התפשטות מב' אותיות משמו של הקב"ה כמ"ש ב"ה ה' צור עולמים ביו"ד נברא עוה"ב [עולם הבא] ובה' עוה"ז

And just as a single utterance of a person bears no comparison to his emotive attributes (middos), and all the more so to the intellect, so this attribute of greatness bears no comparison [to Him], for it is only an extension from two letters of the Name of the Holy One, blessed be He, as it is written, "With Yah, Havayah formed the worlds": with the yud the World to Come was created, and with the hei this world.

וכמו שהיא במדת גדולתו ית' כך הוא בכל מדותיו כי כל בשמים ובארץ כתיב שהכל בטלים אצלו ית'.

And as it is with His attribute of greatness, may He be blessed, so it is with all His attributes; for it is written, "For all that is in heaven and on earth," meaning that all are nullified before Him, may He be blessed.

(ועיין מענין כי כל בשמים ובארץ ברבות ר"פ תרומה. זח"ב [זהר חלק ב'] משפטים קט"ז א' נשא קמ"ח א'. שלח קס"ח ב'. פנחס דרנ"ז סע"א [סוף עמוד א].)

(And see on the matter of "For all that is in heaven and on earth" in Midrash Rabbah, at the beginning of Parshas Terumah; Zohar II, Mishpatim, 116a; Naso, 148a; Shelach, 168b; Pinchas, 257a, at the end.)

וז"ש [זוהר שכתוב] ברבות ריש קהלת ע"פ הבל הבלים ששבעה הבלים שאמר קהלת כנגד שבעת ימי בראשית כו' ע"ש שהם בחי' ז' מדות הנ"ל שהם רק בחי' הבל והארה בעלמא שאין נוגע כלל למהותו ועצמותו ית'. וע' מזה בזח"ג [בזהר חלק ג] תזריע דמ"ז ב').

And this is what is said in Midrash Rabbah at the beginning of Koheles on the verse "Vanity of vanities": that the seven vanities (havalim) that Koheles spoke of correspond to the seven days of Creation, etc. (see there); these are the level of the seven attributes (middos) mentioned above, which are only the level of a breath (hevel) and a mere glimmer, which does not touch His being and essence, may He be blessed, at all. And see on this in Zohar III, Tazria, 47b.)

וכך הוא בבחי' חכמתו ובינתו ית' שאפילו בחי' חכמה עילאה קמיה ית' כלא ממש נחשב

And so it is with the level of His Chochmah (wisdom) and His Binah (understanding), may He be blessed: even the level of the supernal Chochmah is considered as actually nothing before Him, may He be blessed,

אלא שכך עלה ברצונו להמשיך אור א"ס ב"ה בעשר ספירות שתהיינה בחי' חכמה וכינה כו'.

except that it so arose in His will to draw the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, into ten Sefiros, that there be the levels of Chochmah and Binah, etc.

וכמאמר רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] בראשית נמי מאמר הוא שראשית הגילוי הוא בחי' חכמה ג"כ אינה אלא בחי' מאמר ועשיה כי מאמר ועשיה הכל אחד כמאמר ברוך אומר ועושה.

And as our Sages, of blessed memory, said: "‘In the beginning’ is also an utterance": that the beginning of revelation, which is the level of Chochmah, is also nothing but the level of utterance and making; for utterance and making are all one, as in the saying, "Blessed is He who says and does."

והנה כתיב ה' בחכמה יסד ארץ פי' שבחי' ארץ היא בחי' דבר ה' דעשרה מאמרות שנברא העולם יסודו של בחינת הדבור הוא בחכמה

Now, it is written, "Havayah founded the earth with wisdom." The meaning is: the level of "earth" is the level of the word of G-d of the Ten Utterances by which the world was created; the foundation of the level of speech is in Chochmah

(עמ"ש מזה באג"ה [באגרת הקודש] ע"פ ארץ אשר כו' עיני ה' כו' וע"פ ויעש דוד שם) כמו ע"ד משל כאדם הגשמי שצורפי האותיות הם מחכמה

(see what is written on this in Iggeres HaKodesh, on the verse "A land which," etc., "the eyes of Havayah," etc., and on the verse "And David made a name"), as, by way of analogy, in physical man, where the combinations of letters come from wisdom;

שהרי התינוק כל זמן שאין בו דעת לא יכול לדבר. וזהו בראשית ברא אלקים ות"י [ותרגום ירושלמי] בחוכמתא.

for an infant, as long as he has no daas (knowledge), cannot speak. And this is [the meaning of] "In the beginning G-d created," which the Targum Yerushalmi renders "With wisdom."

ואמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] בראשית נמי מאמר הוא פי' כדי שיומשך דבר ה' למטה בתחתונים יהי אור וגו' יהי רקיע וגו'. הוצרך להיות ראשית הגילוי בחכמה בכללות.

And our Sages, of blessed memory, said, "‘In the beginning’ is also an utterance." The meaning is: in order that the word of G-d be drawn down below, into the lower realms, "Let there be light," etc., "Let there be a firmament," etc., the beginning of revelation had to be in Chochmah, in a general and collective form (klalus).

3 ואח"כ נחלק לפרטיות בתשעה מאמרות אחרות ותרגם אונקלוס בראשית בקדמין רומז על בחינה יותר עליונה שהוא ענין קדמות השכל מחשבה קדומה

And afterwards it is divided into particulars in nine other utterances. And Onkelos rendered "In the beginning" (bereishis) as "bekadmin" (at first), which alludes to a still higher level: the matter of what precedes the intellect (kadmus hasechel), the primordial thought (machshavah kedumah),

דהיינו בחי' רצון העליון מקור להיות בחי' חכמה ראשית הגילוי כי מה שהחכמה נקרא ראשית הוא בערך הנאצלים והנבראים וכי' משא"כ לפניו ית' הרי רם ונשא רבבות מדרגות כו'

that is, the level of the supernal will, the source for there to be the level of Chochmah (wisdom), the beginning of revelation. For Chochmah being called "beginning" is relative to the emanated and created beings, etc.; whereas before Him, may He be blessed, He is high and exalted by myriads of levels, etc.,

שאפילו שנקרא חכים ולא בחכמה ידיעה וכי' מ"מ הרי לית מחשבה תפיסא ביה ולא שייך לקרותו אפילו בשם זה כלל ועליו נאמר כולם בחכמה עשית שאפילו חכמה עילאה נחשבת כעשיה גשמיות לפניו.

so that even though He is called "wise, but not with a knowable wisdom," etc., nevertheless "no thought can grasp Him," and it is not fitting to call Him even by this name at all. And of Him it is said, "You have made them all with wisdom": even the supernal Chochmah is considered as physical making before Him.

4 וזהו סוף מעשה במחשבה תחלה. פי' מה שהוא ראשית הגילוי שהוא בחי' חכמה הוא סוף מעשה של הקב"ה

And this is [the meaning of] "Last in deed, first in thought." The meaning is: that which is the beginning of revelation, the level of Chochmah (wisdom), is the end of the deed of the Holy One, blessed be He.

ע"כ תרגם אונקלוס בראשית בקדמין שהוא מחשבה קדומה להיות מקור לבחינת החכמה שתהיה ראשית הגילוי והוא בחינת רצון העליון והוא מקור התורה והמצות:

Therefore Onkelos rendered "In the beginning" as "bekadmin," which is the primordial thought, to be the source for the level of Chochmah, that it be the beginning of revelation; and this is the level of the supernal will, and it is the source of the Torah and the mitzvos.

5 קיצור. ברישא עושי דברו והדר לשמוע. ענין מתן תורה. ועל כל דבור פרחח נשמתו. ענין ויצונו כו' ליראה את.

Summary. First “who do His word,” and afterwards “to hearken.” The matter of the Giving of the Torah. And at each utterance their souls took flight. The matter of “And He commanded us,” etc., “to fear...”:

שזה תכלית כל המצות ותכלית ירידת הנשמה לתוך הגוף. לך ה' הגדולה. אימתי גדול כשהוא בעיר.
that this is the purpose of all the mitzvos and the purpose of the soul's descent into the body.
“Yours, Havayah, is the greatness.” When is He great? When He is in the city:

5 בחי' הדבור עליון אבל אצלו ית' גדולה זו כלא חשיב ונקי אין כי כל כו'. בראשית ח"ע [חכמה עילאה] נמי מאמר הוא. ות"א [ותרגום אונקלוס] בקדמין בחי' רצון העליון מחשבה קדומה:

the level of the supernal speech; but before Him, may He be blessed, this greatness is considered as nothing and is called “nothing” (ayin), “for all,” etc. “In the beginning,” the supernal Chochmah, “is also an utterance.” And Targum Onkelos [renders] “bekadmin”: the level of the supernal will, the primordial thought.

6 ב והנה כדי להיות צמצום זה וענוה זו לירד ולהתלבש בבחי' הדבור הנקי גדולה שזהו ירידה גדולה וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו.

2. Now, in order that there be this tzimtzum (contraction) and this humility, to descend and be enclothed in the level of speech, which is called “greatness”: for this is a great descent, as our Sages, of blessed memory, said, “In the place of His greatness, there you find His humility.”

פי' שאין לך ענוה עצומה יותר מההשפלה להתלבש בבחי' הגדולה כו' מאחר שהוא באמת כאין ואפס חשיבא אצלו ית' וכנ"ל בענין הבל הבלים כו'.

The meaning is: there is no humility more immense than the self-lowering to be enclothed in the level of greatness, etc., since in truth it is considered as nothing and naught before Him, may He be blessed, as mentioned above regarding “Vanity of vanities,” etc.

הנה הוא ע"י תורה ומצות וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ בראשית ברא בשביל התורה שנקרא ראשית כו'

This is through Torah and mitzvos, as our Sages, of blessed memory, said on “In the beginning (bereishis) He created”: “For the sake of the Torah, which is called ‘beginning’ (reishis),” etc.

גם כמאמר הספרי פ' האזינו אחד משלשה קנינים שקנה הקב"ה בעולמו תורה קנין אחד כו' שהקנין מורה על דבר שהוא יקר ביותר (וכמ"ש במ"א).

Also, as the Sifrei says on Parshas Haazinu: "One of three acquisitions that the Holy One, blessed be He, acquired in His world: the Torah is one acquisition," etc.; for an acquisition indicates something that is most precious (as is explained elsewhere).

והנה המצות נזכר בזהר שרמ"ח פקודין הם רמ"ח אברין דמלכא.

Now, concerning the mitzvos, it is mentioned in the Zohar that the 248 commandments (pikudin) are the 248 limbs of the King.

פ"י כמו דרך משל אבר שהוא בשר וגידין ועצמות שהם בחי' כלי והאור והחיות מתפשט בתוכן וכללותן נקרא בשם אבר כך המצות הם כלים לרצונו ית'

The meaning is: just as, by way of analogy, a limb, which is flesh, sinews and bones, which are the level of a vessel, and the light and life-force (chayus) spread within them, and as a whole (klalus) they are called by the name "limb": so the mitzvos are vessels for His will, may He be blessed,

שבהם ועל ידם מתפשט אור וחיות רצון העליון ית' מסובב כל עלמין להיות בחינת ממכ"ע [ממלא כל עלמין] בבחי' גילוי בתחתונים ע"ד שיתבאר (לקמן אות ג') בפ"י ליראה את ה'

in which and through which the light and life-force of the supernal will, may He be blessed, spread from [the level of] the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), so that it become the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), in a revealed state, in the lower realms, along the lines of what will be explained (below, section 3) on the meaning of "to fear Havayah,"

והיינו ע"י ישראל עושי המצוה כמ"ש אשר קדשנו במצותיו כו' (ועמ"ש בד"ה וידבר משה אל ראשי המטות גבי כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם).

and this is through Israel, who do the mitzvah, as it is said, "Who has sanctified us with His commandments," etc. (And see what is written in the discourse beginning "And Moshe spoke to the heads of the tribes," concerning "For by everything that comes forth from the mouth of Havayah does man live.")

והנה התורה היא בחי' הדם היא הנפש שהוא הוא הממשיך רוח חיים באברים מן הנפש עצמה והוא מקור חיות הנפש באברים

Now, the Torah is the level of "the blood, which is the soul," for it is the blood that draws the spirit of life into the limbs from the soul itself, and it is the source of the soul's life-force in the limbs

(עיינן לקמן בשיר השירים בד"ה לסוסתי ברכבי בדרוש השני) כך הוא ענין התורה שהיא נותנת חיים לבחיי המצות עצמן.

(see below in Shir HaShirim, in the discourse beginning "To My mare among the chariots," in the second discourse). So is the matter of the Torah: it gives life to the level of the mitzvos themselves.

וזהו זאת התורה אדם א' ד"ם שהן הם פירושי המצות ופרטי הלכותיהן איך שתהיה המצוה כתיקונה,

And this is [the meaning of] "This is the Torah: adam (a man)": alef, dam (blood). For they are the explanations of the mitzvos and the details of their laws: how the mitzvah is to be in its proper form.

ובזה יובן מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה שנאמר זאת התורה לעולה וכו', ואמרו על פסוק ובכל מקום מוקטר מוגש לשמי ומנחה טהורה אלו תלמידי חכמים וכו'.

And through this will be understood the saying of our Sages, of blessed memory: "Whoever occupies himself with the teaching (torah) of the burnt-offering is as though he offered a burnt-offering, as it is said, 'This is the teaching (torah) for the burnt-offering,'" etc. And they said on the verse "And in every place incense is offered, presented to My Name, and a pure meal-offering": "These are the Torah scholars," etc.

ולמה תהיה א"כ מעלת התורה זו עדיפא מהמצות עצמן שאינם נוהגות אלא בזמן שבית המקדש היה קיים דוקא במקום מזבח ותלמידי חכמים העוסקים בתורה בכל מקום ובכל זמן מעלה עליהם הכתוב וכו'.

But why, then, should this distinction of the Torah be superior to the mitzvos themselves, which apply only at the time when the Holy Temple stood, and specifically at the place of the altar, whereas Torah scholars who occupy themselves with Torah in every place and at every time are credited by Scripture, etc.?

וכן בשארי מצות התורה יש מהן שתלוין בזמן כמו שבת שופר סוכה ולולב אין נוהגין אלא בזמן.

And similarly with the other mitzvos of the Torah: there are some of them that depend on time, such as Shabbos, shofar, sukkah and lulav, which apply only in their time;

אבל שלא בזמנן לאו מצוה היא כלל. משא"כ ת"ת [תלמוד תורה] שהוא מצוה בכל זמן לעסוק בדברי תורה ואפילו בהלכות שבת וסוכה וכו'.

but outside their time, it is no mitzvah at all; whereas Torah study is a mitzvah at all times: to occupy oneself with words of Torah, even with the laws of Shabbos and sukkah, etc.

אלא הענין הוא כנ"ל שהתורה היא בחי' הדם הממשיך חיות לכל האברין בשוה בכללותן.

Rather, the matter is as mentioned above: the Torah is the level of the blood, which draws life-force (chayus) to all the limbs equally, as a whole.

משא"כ המצוות שהם אברין דמלכא עד"מ יש בהן התחלקות עת וזמן כמ"ש לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים

The mitzvos, however, which are the limbs of the King, by way of analogy, have in them a division of time and season, as it is written, "For everything there is a season, and a time for every desire under the heavens."

פ"י שהמצוות אע"פ [אף על פי] שהן חפץ ורצון ה' יש בהן עת וזמן לפי שהם תחת השמים פ"י שהם למטה מבחינת התורה הנקי שמים לפי שהמצוות הם התגלות המשכות הרצון להאיר אור א"ס ב"ה באיזה בחינה.

The meaning is: even though the mitzvos are the desire and will of G-d, they have a time and season, because they are "under the heavens"; that is, they are below the level of the Torah, which is called "heavens." For the mitzvos are the revelation of the drawings-forth of the will, to make the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, shine in some particular level.

כמו עד"מ לעשות סוכה וכו' שהוא התגלות אור א"ס ב"ה בבחינה עליונה ומדרגה עליונה מאורות עליונים מפני שכך עלה ברצונו והתורה היא התנהגות באיזה אופן תהיה ההתגלות הזאת

As, for example, to make a sukkah, etc., which is a revelation of the Infinite Light, blessed be He, in a lofty level and a lofty rank of the supernal lights, because so it arose in His will. And the Torah is the direction of the manner in which this revelation shall be,

כמו עד"מ בסוכה שתהיה דוקא ז' על ז' טפחים ושלא תהיה סככה מדבר המקבל טומאה וכיוצא בהן הרבה פרטי דינין באיזה אופן דוקא יהיה המשכות הרצון

as, for example, with a sukkah: that it must be specifically seven by seven handbreadths, and that its covering must not be of anything susceptible to ritual impurity, and many similar detailed laws, of the specific manner in which the drawings-forth of the will shall be;

ואז דוקא יהיה שורה ומתגלה אור א"ס ב"ה בבחינה זו עד"מ בעל הבית מסדר בביתו שכלי פלוני יעמוד במקום פלוני וכלי פלוני במקום פלוני.

and only then will the Infinite Light, blessed be He, rest and be revealed in this level. By way of analogy: a householder arranges in his house that such-and-such a vessel shall stand in such-and-such a place, and such-and-such a vessel in such-and-such a place.

7 וכך הוא ענין בחי' התורה שנעשה כמו בעל הבית לעסק המצות ולכן נמשלו המצות להיות נקראים בשם אברים דמלכא שהחיות המתפשט בתוכן הוא לחלוחית המגדלם לבד בבחי' קרירות

And so is the matter of the level of the Torah, which becomes like the householder for the practice of the mitzvos. Therefore the mitzvos were likened so as to be called by the name "limbs of the King," for the life-force (chayus) that spreads within them is merely the moisture that makes them grow, in the mode of coolness.

משא"כ התורה נמשלה לדם בחי' אדם א' ד"ם שהדם הוא הנפש והוא הוא הממשיך עיקר החיות ורוח החיים אשר בקרבו ולא בבחי' הגדלה לבד ולכן היא למעלה מבחינת מקום וזמן.

Whereas the Torah is likened to blood, the level of adam: alef, dam (blood). For the blood is the soul, and it is the very one that draws the essential life-force and the spirit of life that is within him, and not merely in the mode of growth. Therefore it [the Torah] is above the level of place and time.

8 וזהו זאת התורה אדם פ"י האדם שעל דמות הכסא דמות כמראה אדם בחי' אדמה לעליון בחי' סוכ"ע למעלה מבחי' מקום וזמן.

And this is [the meaning of] "This is the Torah: adam (a man)": that is, the adam that is upon the likeness of the throne, "a likeness as the appearance of a man (adam)," the level of "I will be likened (adameh) to the Most High," the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), above the level of place and time.

וכמ"ש הנה מקום אתי וגוי שלגבי החיות מעלה ומטה שוין כמו שאנו רואים בחוש שהדם הוא הנפש המתפשט בתוכם להגדילן נעשה כמוהם והיו לבשר אחד ממש ויש בהם התחלקות האברים ולכן הם נתונים תחת הזמן והמקום

And as it is written, "Behold, there is a place with Me," etc.: for in relation to the life-force, above and below are equal. As we see with our senses: the blood is the soul, [whereas] what spreads within them to make them grow becomes like them, and they become actually one flesh; and there is in them the division of the limbs, and therefore they are placed under time and place.

אבל התורה שאינה בכח התגלות המשכות הרצון בלבד רק בחי התגלות הנהגות הרצון כנ"ל, והרי היא ממשכת הנהגות הרצון העליון לתוך הרצון המתפשט בתוך המצות

But the Torah, which is not merely the level of the revelation of the drawings-forth of the will, but the level of the revelation of the directions of the will, as mentioned above, and which draws the directions of the supernal will into the will that spreads within the mitzvos:

הרי מקור המשכה זו נק' בחי רעוא דכל רעוין שאינה בגדר מקום וזמן כלל

the source of this drawing-forth is called the level of "the Will of all wills" (raava d'chol raavin), which is not within the bounds of place and time at all

(ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ וכל חפצים לא ישוו בה אפילו חפצי שמים כו') (ועמ"ש ע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו גבי ובקולו תשמעו ומ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר):

(and therefore our Sages, of blessed memory, said on the verse "And all desires cannot compare to it": even the desires of Heaven, etc.). (And see what is written on the verse "After Havayah your G-d shall you walk," concerning "and to His voice shall you hearken," and what is written in the discourse beginning "For on this day He shall atone.")

9 קיצור. ענין בראשית בשביל התורה, וענין רמ"ח אברי דמלכא עת לכל חפץ. וענין התורה שנק' אדם. וכל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה. וכל חפצים לא ישוו בה):

Summary. The matter of "In the beginning": for the sake of the Torah. And the matter of the 248 limbs of the King: "a time for every desire." And the matter of the Torah being called adam. And "Whoever occupies himself with the teaching of the burnt-offering is as though he offered a burnt-offering." And "All desires cannot compare to it."

10 ג והנה תכלית ענין התורה והמצות בהמשכת גילוי רצונו למטה הוא שהכתוב אומר ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה ליראה את ה' כו' דהנה כתיב יראו את ה' קדושו.

3. Now, the purpose of the matter of the Torah and the mitzvos, in drawing down the revelation of His will below, is what the verse says: "And Havayah commanded us to do all these statutes, to fear Havayah," etc. For it is written, "Fear Havayah, you His holy ones."

וצ"ל מהו קדושו דוקא הלא כתיב יראו מה' כל הארץ.

We need to understand: why specifically "His holy ones"? Is it not written, "Let all the earth be in fear of Havayah"?

אך הענין כנודע מ"ש במ"א על פסוק כי לא מחשבתי מחשבותיכם שלפניו ית' כל מה שלמעלה נקי
בחי' יש לגבי שלמטה הימנו כמ"ש להנחיל אוהבי יש

But the matter is as is known from what is written elsewhere on the verse "For My thoughts are not your thoughts": that before Him, may He be blessed, whatever is higher is called the level of "something" (yesh) in relation to what is below it, as it is written, "To cause those who love me to inherit yesh."

משא"כ ממטה למעלה כל מה שלמטה הוא מושג ונראה לעין כל בשר נקי יש לגבי שלמעלה הימנו שנקי
אין. שאינו מושג ונראה.

From below upward, however, whatever is below, which is grasped and visible to the eye of all flesh, is called "something" (yesh) in relation to what is above it, which is called "nothing" (ayin), for it is not grasped and seen.

11 וזהו עיקר המשכה של גילוי רצונו ית' למטה להיות ממטה למעלה שזה כמו מלמעלה למטה,

And this is the essence of the drawing down of the revelation of His will, may He be blessed, below: that from below upward should be the same as from above downward.

וכמו שמלמעלה למטה הכל בטל לפניו ית' וכאין ואפס ממש כמ"ש לך ה' הגדולה וגו' וקמיה כולא
כלא חשיב ממש כך יהיה בבחי' גילוי ממטה למעלה

And just as from above downward everything is nullified before Him, may He be blessed, and is as actually nothing and naught, as it is written, "Yours, Havayah, is the greatness," etc., and "before Him all is considered as actually nothing," so shall it be in the level of revelation from below upward:

וראו כל בשר יחדיו וגו' ובאו במערות צורים ובמחילות עפר מפני פחד ה' וגו' להיות בטל אליו ית'

"And all flesh shall see together," etc.; "And they shall enter into the caves of the rocks and into the holes of the dust, from before the terror of Havayah," etc., to be nullified to Him, may He be blessed.

ועד"ז הוא ההפרש בין מ"ש יראו מה' כל הארץ שהיא יראה תתאה כמו שנדמה לנו שלמטה היש.

And along these lines is the difference between what is written, "Let all the earth be in fear of Havayah," which is the lower awe (yirah tata'ah), as it seems to us that below is the "something" (yesh);

אבל פיי יראו את ה' היינו שיהיה בחי' את הטפל לשם הוי' דהיינו ביטול ממש

but the meaning of "Fear (yeru es) Havayah" is that there be the level of es, which is subordinate to the Name Havayah, that is, actual self-nullification (bittul),

כמו שלמעלה היש ולמטה כלא חשיבא וזהו כי אין מחסור ליראיו שיהיה בבחי' אין וביטול ועי"ז אין מחסור כו'.

as [it is in truth,] that above is the "something" (yesh) and below is considered as nothing. And this is [the meaning of] "For there is no (ein) want to those who fear Him": that there be the level of nothingness (ayin) and bittul, and through this there is "no want," etc.

12 ובחי' יראה עילאה זו נמשך ע"י עסק התורה שע"ז אמרו אם אין חכמה אין יראה וכמ"ש לקמן בד"ה וידבר אלקים כו' אנכי הוי'.

And this level of the higher awe (yirah ila'ah) is drawn forth through occupation with the Torah, concerning which they said, "If there is no wisdom, there is no awe," as is written below in the discourse beginning "And G-d spoke," etc., "I am Havayah."

וזהו יראו את ה' קדושו שבחי' יראה זו נמשך ע"י אשר קדשנו במצותיו וזהו ויצונו כו' ליראה את ה' דוקא.

And this is [the meaning of] "Fear Havayah, you His holy ones": that this level of awe is drawn forth through "Who has sanctified us with His commandments." And this is [the meaning of] "And He commanded us," etc., specifically "to fear Havayah."

ובחי' יראה גדולה זו בבחי' גילוי רצון זה בגילוי רב ועצום היה בשעת מתן תורה

And this level of great awe, in the level of this revelation of will, was in a great and immense revelation at the time of the Giving of the Torah

(עמ"ש לקמן סד"ה וידבר אלקים את כל הדברים בשם הרבות יתרו פכ"ט בענין אריה שאג מי לא יירא דקאי על מתן תורה) על הר סיני בקולות וברקים

(see what is written below at the end of the discourse beginning "And G-d spoke all the words," in the name of Midrash Rabbah, Yisro, section 29, on the matter of "A lion has roared; who will not fear?", which refers to the Giving of the Torah), upon Mount Sinai, with thunder and lightning,

ועל כל דבור פרחו נשמתן עד שאמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שפסקה זוהמתן אל תקרא חרות אלא חירות ממלאך המות ושיעבוד עד חטא העגל כו'.

and at each utterance their souls took flight, to the point that our Sages, of blessed memory, said that their impurity (zuhama) ceased; "Do not read charus (engraved) but cheirus (freedom)": from the angel of death and from subjugation, until the sin of the Calf, etc.

(ועי' [ועיין] מענין חרות על הלוחות פ"ה דעירובין דנ"ד סע"א [סוף עמוד א]. ובפ"ו דאבות רבות פ' משפטים ר"פ ל"ב. כי תשא פמ"א [פרק מ"א / פרשה מ"א] קנ"ו ב'. ס"פ מ"ז קס"א ג"ד. פקודי פנ"א קס"ג ד'. מצורע פי"ח קפ"ה ב'.

(And see on the matter of "engraved upon the tablets": chapter 5 of Eruvin, 54a, at the end; and in chapter 6 of Avos; Midrash Rabbah, Parshas Mishpatim, beginning of section 32; Ki Sisa, section 41, 156b; end of section 47, 161c-d; Pekudei, section 51, 163d; Metzora, section 18, 185b;

נשא פ"י [פרק י' / פרשה י'] דר"מ ע"א. פי"ג רנ"ד א'. בקרבן יששכר. שלח לך פט"ז רס"ז ד'. זח"ב [זוהר חלק ב'] יתרו פ"ד משפטים קי"ד א' תצוה קפ"ג א' בשלח מ"ה ב'. ח"א [חלק א'] בראשית דל"ז סע"ב [סוף עמוד ב] ח"י שרה קל"א ב' ויקרא ד"ו ע"ב).

Naso, section 10, 240a; section 13, 254a, on the offering of Yissachar; Shelach Lecha, section 16, 267d; Zohar II, Yisro, 84; Mishpatim, 114a; Tetzaveh, 183a; Beshalach, 45b; Zohar I, Bereishis, 37b, at the end; Chayei Sarah, 131b; Vayikra, 6b.)

ועל כן הוצרך לעבודתנו מעט מעט כו' וכמ"ש מעט מעט אגרשנו וגו'. וזהו יתרון מעלת נתינת התורה לישראל בשעת מתן תורה.

And therefore our service became necessary, little by little, etc., as it is written, "Little by little I will drive them out," etc. And this is the added excellence of the giving of the Torah to Israel at the time of the Giving of the Torah.

הגם כי האבות ג"כ קיימו התורה הנה כתיב באברהם וישמור משמרת שנק' משמרת מצותי שלא נתנה עדיין להאיר על הארץ בגילוי רב ועצום כבשעת מתן תורה

Although the Patriarchs, too, fulfilled the Torah, it is written of Avraham, "And he kept My charge (mishmarti)": it is called a "charge" (mishmeres) of My commandments, for it had not yet been given to shine upon the earth in a great and immense revelation as at the time of the Giving of the Torah

(וע' מענין עקב אשר שמע כו' בשמות רבה ר"פ א'. ויקרא סוף פ' ב' שה"ש [שיר השירים] רבה בפסוק חכו ממתקים בגמרא יומא כ"ח ב' נדרים ל"ב א' שלהי קדושין פ"ב א' ועמ"ש מזה בד"ה משה ידבר).

(and see on the matter of "Because he hearkened," etc., in Shemos Rabbah, beginning of section 1; Vayikra [Rabbah], end of section 2; Shir HaShirim Rabbah on the verse "His palate is sweetness"; in the Gemara, Yoma 28b; Nedarim 32a; the end of Kiddushin, 82a; and see what is written on this in the discourse beginning "Moshe would speak").

ובא הדבור לא תרצח וגו' שיומשך חיות גילוי רצונו ית' למטה אפילו בענינים אלו בשמירת לא תעשה זו.

And the utterance "You shall not murder," etc., came so that the life-force (chayus) of the revelation of His will, may He be blessed, would be drawn down below even into these matters, in the keeping of this prohibition.

וענין לא תרצח כי הנה כתיב שופך דם האדם באדם כי זה לעומת זה עשה אלהים אדם בליעל הוא היצה"ר [היצר הרע] נגד אדם דקדושה.

And the matter of "You shall not murder": for it is written, "Whoever sheds the blood of man (adam) into man (adam)," for "G-d has made the one opposite the other": the adam of Belial, which is the evil inclination, opposite the adam of holiness.

13 והנה ישראל עלו במחשבה ולכן הם גורמים ע"י חטאם במעשה דבור ומחשבה בח"י שפיכת דם וחיות אדם דקדושה באדם דקליפה.

Now, Israel arose in [G-d's] thought; therefore, through their sin in deed, speech and thought, they cause the level of the shedding of the blood and life-force (chayus) of the adam of holiness into the adam of kelipah (the husk).

וכן עד"ז בשאר עבירות לא תנאף שלא יגרמו שפע לבטלה לחיצונים. וכן לא תגנוב וגו' שהוא ע"י שמירת וזהירות מצביעות ופניות כו'.

And likewise, along these lines, with the other transgressions: "You shall not commit adultery," that they not cause a wasted flow of bounty to the external forces. And likewise "You shall not steal," etc., which is through guarding and taking care against hypocrisy and ulterior motives, etc.

14 והנה בשעת מתן תורה הדבור בעצמו גוזר אומר לא תרצח פי' לשון עתיד שלא תהיה בחי' זו נראית לעולם.

Now, at the time of the Giving of the Torah, the utterance itself decreed, saying, "You shall not murder," meaning in the future tense: that this level would never be seen.

כי העתיד והציווי שניהם משמשיין בלשון אחד אבל לאחר החטא שהוצרך לעבודתנו הוא ע"י דבורינו שאנו מדברים דברי תורה ממשיכין מעט מעט מרצונו העליון כמ"ש ואשים דברי בפיך ועי"ז יתמו חטאים מן הארץ.

For the future and the imperative are both expressed in one form. But after the sin, when our service became necessary, it is through our speech: as we speak words of Torah, we draw down, little by little, from His supernal will, as it is written, "And I have put My words in your mouth," and through this "sins will cease from the earth."

והנה התורה שבכתב היא עץ חיים למחזיקים בה ותורה שבעל פה נקרא בזהר אילן דטוב ורע שבו מפרידין הטוב מן הרע (וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] באריכות באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה בר"מ [ברעיא מהימנא] פ' נשא והמשכילים יזהירו).

Now, the Written Torah is "a tree of life to those who grasp it," and the Oral Torah is called in the Zohar "the tree of good and evil," for through it the good is separated from the evil (as was explained at length in Iggeres HaKodesh, in the epistle beginning "In the Ra'aya Mehemna, Parshas Naso: 'And the wise will shine'").

כמו עד"מ בשעה שלומדין אלו טריפות בבהמה כו' ואלו כשרות כו'. נעשה בירור והבדלה בין הטמא לטהור ויתפרדו כל פועלי און כהמס דונג מפני אש וגו'

As, for example, when one studies "These are treifos (fatal defects) in an animal," etc., "and these are kosher," etc., there takes place a refinement (birur) and separation between the impure and the pure, and "all workers of iniquity will be scattered," "as wax melts before fire," etc.,

עד ימות המשיח שיעביר רוח הטומאה מן הארץ וכתוב ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד ולמהוי אחד באחד וזהו מצות ראייה יראה כל זכורך כדרך שבא לראות כך וכו' (רפ"ק [ריש פרק קמא] דחגיגה).

until the days of Mashiach, when He will remove the spirit of impurity from the earth; and it is written, "On that day Havayah will be One and His Name One," and "to be one in One." And this is the mitzvah of appearing [in the Temple]: "All your males shall appear (yera'eh)": "just as he comes to see, so," etc. (at the beginning of the first chapter of Chagigah).

פ"י כשם שמלמעלה למטה קמיה כולא כלא חשיב כך הוא מלמטה למעלה כנ"ל.

The meaning is: just as from above downward “before Him all is considered as nothing,” so it is from below upward, as mentioned above.

וזהו כי עין בעין יראו שיהיה ראיית העין שלמטה שוה ומכוון לראיית העין שלמעלה

And this is [the meaning of] “For eye to eye they shall see”: that the seeing of the eye below will be equal to, and aligned with, the seeing of the eye above.

ועמ"ש סד"ה כי תשמע בקול גבי לעשות הישר בעיני ה' אך עכשיו בזמן שאין בית המקדש קיים אומרים ואין אנו יכולים לראות ולהשתחוות כו'.

And see what is written at the end of the discourse beginning “If you hearken to the voice,” concerning “to do what is right in the eyes of Havayah.” But now, at a time when the Holy Temple is not standing, we say, “And we are unable to see and to bow down,” etc.

15 והיינו מפני חטאינו כו'. כי עונותיכם מבדילים ביניכם לבין אלהיכם פ"י שעון עושה הבדל והפרש בין

ראיית עין שלכם לבין ראיית עין אלהיכם

And this is “because of our sins,” etc. For “your iniquities separate between you and your G-d”: that is, iniquity makes a separation and distinction between the seeing of your eye and the seeing of the eye of your G-d.

שעי"ז קוב"ה [קודשא בריך הוא] סליק לעילא ונהר יחרב ויבש יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני וכו' שאפילו בבחי' בית ראשון בחי' בראשית נמי מאמר הוא בחי' חכמה יחרב ויסתלק בחי' המשכת גילוי אלהות ית' ומכ"ש [ומכל שכן] שיבש בבית שני

Through this the Holy One, blessed be He, ascends on high, and “the river will be laid waste and dried up”: “laid waste” in the First Temple, and “dried up” in the Second Temple, etc. For even in the level of the First Temple, the level of “‘In the beginning’ is also an utterance,” the level of Chochmah (wisdom), it “will be laid waste,” and the level of the drawing down of the revelation of G-dliness, may He be blessed, departs; and all the more so it is “dried up” in the Second Temple,

שהוא בחי' גילוי המדות שבלבבו (ועיין מענין זה בזהר בראשית ד"ו ע"ב ודכ"ו ע"א ובפ' שמות ד"ט ע"ב)

which is the level of the revelation of the attributes (middos) that are in His heart (and see on this matter in the Zohar, Bereishis, 6b and 26a, and in Parshas Shemos, 9b).

והדבר תלוי בתשובה (עמ"ש ע"פ כי ההרים ימושו) שע"י התשובה ומעשים טובים יתגלה האור כי טוב

And the matter depends on teshuvah (return) (see what is written on the verse "For the mountains shall depart"), for through teshuvah and good deeds "the light, that it is good," will be revealed;

והיינו ע"י מרירות נפשו בהיותו ממארי דחושבנא כמו שהיה במצרים כמ"ש וימררו את חייהם בעבודה קשה וגו'. ואזי זכו ותעל שועתם אל ה':

and this is through the bitterness of his soul, in his being one of the "masters of reckoning" (marei d'chushbena), as it was in Egypt, as it is written, "And they embittered their lives with hard labor," etc. And then they merited, and "their cry went up to G-d."

16 קיצור. שתכלית ענין התורה והמצות ליראה את ה' יראו את ה' קדושו. והיינו הגילוי כמו שלמעלה היש ולמטה כאין ואפס ממש וכנ"ל בפ"י לך ה' הגדולה.

Summary. That the purpose of the matter of the Torah and the mitzvos is "to fear Havayah": "Fear Havayah, you His holy ones." And this is the revelation as [it is in truth,] that above is the "something" (yesh) and below is as actually nothing and naught, as mentioned above in explaining "Yours, Havayah, is the greatness."

וגילוי זה היה בשעת מ"ת [מתן תורה]. וזהו היתרון על קיים אברהם כו'.

And this revelation was at the time of the Giving of the Torah. And this is the advantage over "Avraham fulfilled," etc.

לא תרצח לא תנאף. ל' [לשון] ציווי ול' [ולשון] הבטחה. ועכשיו הבירור ע"י דבור התורה וזהו כדרך שבא לראות. ואין אנו יכולים כו' וענין תשובה:

"You shall not murder; you shall not commit adultery": an expression of command and an expression of promise. And now the refinement (birur) is through the speech of Torah. And this is "just as he comes to see." And "we are unable," etc. And the matter of teshuvah (return).

17 ד והנה בחי' ראייה זו וביטול זה הוא נקרא לשמוע בקול דברו בחי' שום תשים עליך מלך וגו' לשמוע בקולו ולדבקה בו וליבטל אליו ית'

4. Now, this level of seeing and this self-nullification (bittul) is called "to hearken to the voice of His word," the level of "You shall surely set a king over yourself," etc.: "to hearken to His voice and to cleave to Him," and to be nullified to Him, may He be blessed.

(וזהו פי' לשמוע בקול דברו. דברו ממש ע"ד מ"ש לע"ל [לעתיד לבוא] וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר היינו ולא יכנף עוד מוריך שלא יהיה עוד לבושים המסתירים על הדבור עליון להיות נראה העולם ליש ודבר נפרד כי אם יראו הכל איך שדבר ה' הוא המהוה ומחיה וכולא קמיה כאין ואפס ממש

(And this is the meaning of "to hearken to the voice of His word": His actual word, along the lines of what is written of the Time to Come, "And all flesh shall see together that the mouth of Havayah has spoken," that is, "Your Teacher shall no longer be concealed (yikanef)": that there will no longer be garments concealing the supernal speech, which make the world appear as a "something" (yesh) and a separate thing, but rather all will see how the word of G-d is what brings into being and gives life, and all before Him is as actually nothing and naught,

וכמ"ש בס"ב [בספר של בינונים] פ"כ וכ"א ועמ"ש מזה סד"ה והניף ידו על הנהר. וזהו פי' לשמוע בקול דברו דגבי מתן תורה.

as is written in Sefer Shel Beinonim, chapters 20 and 21; and see what is written on this at the end of the discourse beginning "And He will wave His hand over the River." And this is the meaning of "to hearken to the voice of His word" in connection with the Giving of the Torah.

ופי' בקול דברו יובן ע"ד מ"ש בד"ה כי תשמע בקול ומשם יובן איך שגם עכשיו שייך בחי' זו ע"י עסק התורה וכמ"ש בענין אם אין חכמה אין יראה כו' כנ"ל).

And the meaning of "the voice of His word" will be understood along the lines of what is written in the discourse beginning "If you hearken to the voice"; and from there it will be understood how even now this level applies, through occupation with the Torah, as is written on the matter of "If there is no wisdom, there is no awe," etc., as mentioned above.)

אך צריך להקדים לזה להיות בחי' עושי דברו כי הנה מלכותך מלכות כל עולמים כתיב שכל העולמות עליונים ותחתונים קיומם והתהוותם מאין ליש הוא מבחי' מלכותו ית'.

But this must be preceded by the level of "who do His word." For it is written, "Your kingship is a kingship over all worlds": all the worlds, higher and lower, their existence and their coming into being from nothing to something, are from the level of His Malchus (sovereignty), may He be blessed.

ולכאורה א"כ איך יתכן להיות מלך שמו נקרא עליהם. אבל הענין שע"י תורה ומצות ממשיכין בחינת רצון העליון להיות מלך שמו נקרא וזהו קדשנו במצותיו.

Seemingly, then, how is it possible that "His Name be proclaimed King" over them? But the matter is that through Torah and mitzvos one draws down the level of the supernal will, so that "His Name be proclaimed King." And this is [the meaning of] "[Who] has sanctified us with His commandments."

וזהו ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם פ"י שיברך וימשיך בחי' אתה בחי' חסד להיות מלך העולם ע"י שהו"י אלהינו ואנחנו בטלים אליו וקדשנו במצותיו

And this is [the meaning of] "Blessed are You, Havayah our G-d, King of the world": that is, that one "bless" and draw down the level of "You," the level of Chesed (kindness), to be "King of the world," through Havayah being our G-d, and our being nullified to Him, and "[He] has sanctified us with His commandments"

(ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה תקעו בחודש שופר וסד"ה ביום השמיני שלח. וזהו ענין עושי דברו וזהו אל תקרי בניך אלא בוניך שבונים מדת מלכותו ית' ע"י שממשיכים רצון העליון ב"ה להיות גילוי מלכותו ית'),

(and see what is written on this also in the discourse beginning "Blow the shofar on the New Moon," and at the end of the discourse beginning "On the eighth day he sent away." And this is the matter of "who do His word"; and this is [the meaning of] "Do not read banayich (your children) but bonayich (your builders)," for they build the attribute of His kingship, may He be blessed, by drawing down the supernal will, blessed be He, so that there be a revelation of His kingship, may He be blessed),

והנה הכח הזה שניתן לבנ"י [לבני ישראל] עם קרובו להיות הגורם להמשיך רצונו ית' הוא ע"י שגילה רז זה לבני שכל אחד מישראל יש לו בהסתר ובהעלם האהבה המסותרת לה'

Now, this power that was given to the children of Israel, "the people near to Him," to be the cause that draws down His will, may He be blessed, is through the revealing of "this secret to My children": that every one of Israel has, in a hidden and concealed state, the hidden love (ahavah mesuteres) for G-d;

וצריך להוציאה מהעלם אל הגילוי ביגיעת נפש וביגיעת בשר כמו שהיה במצרים וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים וגו'

and one must bring it out from concealment into revelation, with toil of the soul and toil of the flesh, as it was in Egypt: "And they embittered their lives with hard labor, with mortar and with bricks," etc.

ואמרו בזהר בחומר דא קל וחומר ובלבנים דא ליבון הלכתא שע"י עסק התורה בעיון ובעומק.

And they said in the Zohar: "With mortar (chomer)": this is kal vachomer (the inference from minor to major); "and with bricks (leveinim)": this is libun hilchesa (the clarification of the law), which is through occupation with the Torah with analysis and in depth.

18 ועד"ז נתקן לנו התפלה למסור נפשו באחד והעיקר למסור הרצון להיות ביטול הרצון מפני רצונו ית'

בסור מרע ועשה טוב וקדש עצמך במותר לך וכן בעסק התורה יותר מרגילותו

And along these lines, prayer was instituted for us: to give over one's soul at [the word] "One" (echad); and the main thing is to give over the will, so that there be a nullification of the will before His will, may He be blessed, in "turn away from evil and do good," and in "sanctify yourself in what is permitted to you," and likewise in occupation with the Torah beyond one's habit;

כי העסק התורה אשר לפי הרגילות הוא דרך הטבע והוא כמצות אנשים מלומדה

for occupation with the Torah according to habit is the way of nature, and it is like "a commandment of men learned by rote."

ועי"ז אי אפשר לעורר המשכת הרצון העליון שהוא נקרא טמירא דכל טמירין (עי' [עייין] בזח"ב [בזהר חלק

בין ס"פ יתרו דף פ"ט ע"א) אלא ע"י התעוררות מקרב איש ולב עמוק למעלה מהטבע שע"ז יצא

מנרתיקו מהעלם אל הגילוי

Through this it is impossible to arouse the drawing down of the supernal will, which is called "the most hidden of all hidden" (temira d'chol temirin) (see Zohar II, end of Parshas Yisro, folio 89a), except through an arousal from "the inward part of a man and a deep heart," above nature, through which it will come out of its sheath, from concealment into revelation.

ולכן עתה בזמן שאין בהמ"ק [בית המקדש] חובה עלינו מצות התפלה שבשעת התפלה כל בעל נפש יתלהב בנפשו לעורר לבבו לה' שע"י יוכל אח"כ להמשיך הרצון העליון ע"י עסק התורה

Therefore now, at a time when there is no Holy Temple, the mitzvah of prayer is incumbent upon us: that at the time of prayer every person of spirit (baal nefesh) should be fired up in his soul to arouse his heart to G-d, so that through this he will afterwards be able to draw down the supernal will through occupation with the Torah;

אלא א"כ מי שתורתו אומנתו דנשמתי [דנשמתי] אחידא ב"י [ביה] להיטא ב"י [ביה] כמ"ש במ"א שהוא פטור מתפלה מפני שא"צ [שאינן צריך / שאינו צריך] הכנה לעורר לבבו כו' כמ"ש במ"א.

unless it is someone whose Torah is his occupation, whose soul is bound up with Him, aflame with Him, as is written elsewhere, who is exempt from prayer because he needs no preparation to arouse his heart, etc., as is written elsewhere.

19 וזהו בחי' תשובה ובמקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אין יכולים לעמוד דמשכין בחילא יתיר מהעלם אל הגילוי.

And this is the level of teshuvah (return); and "in the place where baalei teshuvah (returnees) stand, the perfectly righteous cannot stand," for they draw forth with greater strength (bechayla yatir) from concealment into revelation.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי עולם הבא לפי שבחי' עוה"ב [עולם הבא] הוא מה שנהנין מזיו השכינה

And this is [the meaning of] "Better one hour of teshuvah and good deeds in this world than all the life of the World to Come," because the level of the World to Come is that they delight in the radiance of the Shechinah (Divine Presence),

דהיינו בבחי' מה שהוא בחי' גילוי ההתפשטות משא"כ ע"י הבעל תשובה נמשך ממקורא דכולא טמירא דכל טמירין כנ"ל

that is, in that which is the level of the revelation of the extension; whereas through the baal teshuvah there is a drawing forth from the source of all, "the most hidden of all hidden," as mentioned above;

והיינו ע"י דאתכפיא הס"א [הסטרא אחרא] ואתהפכת חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא כי הנה החשך יכסה ארץ שלא יאיר בגילוי רב למטה כמו למעלה כנ"ל. אלא לפי סדר ההשתלשלות והתלבשות בכיסוים רבים וא"כ גילוי למטה לפי ערך המקבלים.

and this is through the sitra achra (the other side) being subdued, and darkness being transformed into light and bitterness into sweetness. For, indeed, "darkness shall cover the earth," so that it does not shine in a great revelation below as above, as mentioned above, but rather according to the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), and enclothement in many coverings; and if so, its revelation below is according to the capacity of the recipients.

משא"כ כד אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] וכ"י אזי למעלה ולמטה שוין. כמ"ש כי עין בעין יראו וגו' וכתוב ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד למהוי אחד באחד כנ"ל

But when the sitra achra is subdued, etc., then above and below are equal, as it is written, "For eye to eye they shall see," etc.; and it is written, "On that day Havayah will be One and His Name One," "to be one in One," as mentioned above.

וזהו בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע שבח"י נעשה שהוא ענין המשכת רצונו ית' להיות מלך העולם ע"י מעשה המצות אשר קדשנו במצותיו הוא תחלה לבח"י נשמע

And this is [the meaning of] "When Israel put 'we will do' before 'we will hear'": for the level of "we will do," which is the matter of drawing down His will, may He be blessed, to be "King of the world," through the doing of the mitzvos, "Who has sanctified us with His commandments," comes first, before the level of "we will hear,"

שהוא בח"י ביטול במציאות אליו ית' שבח"י נשמע נמשך מבח"י נעשה כנ"ל

which is the level of the nullification of [one's very] existence (bittul bimetzui) to Him, may He be blessed; for the level of "we will hear" is drawn from the level of "we will do," as mentioned above

(ועיין במדרש פ' ויקרא רבה ר"פ א' וס"פ ה' מענין גבורי כח עושי דברו. ועיין בזח"ג [בזהר חלק ג] פ' בלק דקצ"א ע"א מענין זה ובפ' לך לך ד"צ ע"א) והיינו ע"י שגילה רז זה לבני כו'

(and see in the Midrash, Parshas Vayikra Rabbah, beginning of section 1 and end of section 5, on the matter of "mighty in strength, who do His word"; and see in Zohar III, Parshas Balak, 191a, on this matter, and in Parshas Lech Lecha, 90a). And this is through the revealing of "this secret to My children," etc.,

שהוא ע"י יגיעת נפש ויגיעת בשר להוציא מהעלם אל הגילוי כנ"ל ובאתערותא דלתתא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לעורר המשכת רצון העליון בחינת טמירא דכל טמירין כנ"ל ועיין בפ' בהר דק"ח ע"ב ברחימו דלבייהו לאתקרבא לקוב"ה [לקודשא בריך הוא] אקדימו עשיה לשמיעה.

which is through toil of the soul and toil of the flesh, to bring out from concealment into revelation, as mentioned above; and "through an arousal from below (isarusa dilesata) [comes] an arousal from above (isarusa dile'eila)," to arouse the drawing down of the supernal will, the level of "the most hidden of all hidden," as mentioned above. And see in Parshas Behar, 108b: "In the love of their hearts to draw near to the Holy One, blessed be He, they put doing before hearing."

20 וכמ"ש במ"א. ועיין בד"ה יביאו לבוש מלכות. ועיין מ"ש מענין בשעה שהקדימו ישראל נעשה בד"ה צאינה וראינה. לא זו מחכבה

As is written elsewhere. And see in the discourse beginning "Let them bring royal apparel." And see what is written on the matter of "When Israel put 'we will do' first" in the discourse beginning "Go forth and see," [on] "He did not cease to cherish her."

ואפשר לומר פ"י שהקדימו נעשה היינו שבחינת ביטול דנעשה להיות בטל לבעל הרצון. הוא עולה לבחי' מחשבה קדומה הנקרא בקדמין ברא שהוא למעלה מבחי' חכמה והוא מקור התורה והמצות כמבואר למעלה.

And it is possible to say that the meaning of their having put "we will do" first is: that the level of the self-nullification (bittul) of "we will do," to be nullified to the Master of the will, rises to the level of the primordial thought, which is called "bekadmin bera" (at first He created), which is above the level of Chochmah (wisdom); and it is the source of the Torah and the mitzvos, as explained above.

ועמ"ש בד"ה ביום השמיני שלח בענין פ"י וקדם צרתני:

And see what is written in the discourse beginning "On the eighth day he sent away," on the meaning of "And before (kedem) You formed me."

21 קיצור. (ובחי' ביטול זה נק' לשמוע בקול דברו וצריך להקדים להיות עושי דברו להמשיך הרצון בהדבור עליון והיינו ע"י גילוי אהבה המסותרת בחי' ביטול רצון שע"י מעורר גילוי רצון העליון

Summary. (And this level of self-nullification (bittul) is called "to hearken to the voice of His word," and it must be preceded by "who do His word": to draw the will into the supernal speech; and this is through revealing the hidden love, the level of the nullification of will, through which one arouses the revelation of the supernal will.

ולכן יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז כו' שע"ז ממשיך מלמעלה מסדר ההשתלשלות להיות הגילוי למטה כמו למעלה, וזהו ענין שהקדימו נעשה לנשמע. שבחי' נשמע נמשך מבחי' נעשה שעולה לבחי' רצון העליון בחי' בקדמין ברא):

Therefore "better one hour of teshuvah (return) and good deeds in this world," etc., for through this one draws down from beyond the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), so that the revelation below be as above. And this is the matter of their having put "we will do" before "we will hear": that the level of "we will hear" is drawn from the level of "we will do," which rises to the level of the supernal will, the level of "bekadmin bera.")

22 ה וביאור הענין ע"פ מ"ש ברבות ר"פ ויקרא או שמא משוי שקשה לס"ר נוח לאחד כו'

5. And the explanation of the matter, according to what is written in Midrash Rabbah at the beginning of Parshas Vayikra: "Or perhaps a burden that is hard for six hundred thousand is easy for one?" etc.;

אם יוספים אנחנו לשמוע כו' ומשה שומע כו' וע"ש שעד"ז פי' גבורי כח כו' לשמוע כו' ע"ש.

"If we continue to hear," etc.; "and Moshe hears," etc. And see there that along these lines it explains "mighty in strength," etc., "to hearken," etc. See there.

23 והענין דמבואר במ"א פ' מטות ע"פ לאמר זה הדבר כו' ענין משה נתנבא בזה כו' גילוי קדש העליון משא"כ בחי' כה כדמותנו כו' ע"ש.

And the matter is as explained elsewhere, in Parshas Mattos, on the verse "Saying: This is the thing," etc.: the matter of "Moshe prophesied with 'This' (zeh)," etc., the revelation of the supernal holiness (Kodesh), whereas the level of "Thus" (koh), "in our likeness," etc. See there.

וזה היה הגילוי במתן תורה וזה הי' [היה] קשה לס"ר נשמות לקבל כי גילוי אור א"ס עד"ז מאיר רק בחכמה עילאה שמשם בחי' משה

And this was the revelation at the Giving of the Torah, and this was hard for the six hundred thousand souls to receive; for the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) in this way shines only in the supernal Chochmah (wisdom), from which is the level of Moshe,

כי חכמה כח מה והוא מ"ש במשה ונחנו מ"ה [מה]. משא"כ בס"ר נשמות ששרשן מו"ק [מוי קצוות] שהן המדות שלמטה מבחי" חכמה.

for Chochmah is koach mah (the power of "what"), and this is what is said of Moshe: "And what (mah) are we?" Whereas with the six hundred thousand souls, their root is from the six extremities (vav ketzavos), which are the attributes (middos) below the level of Chochmah.

24 ולכן פרחו נשמתן כמ"ש נפשי יצאה בדברו וכמ"ש ברבות כשה"ש [בשיר השירים] ע"פ חכו ממתקים.

Therefore their souls took flight, as it is written, "My soul went out when He spoke," and as is written in Midrash Rabbah on Shir HaShirim, on the verse "His palate is sweetness."

כי גילוי בחי' זו זהו כמו שלמעלה היש ולמטה בחי' אין ואפס ממש ועיין מזה בסש"ב [בספר של בינונים] ר"פ ל"ד וס"פ ל"ו. שעיקר גילוי זה הוא בחכמה עילאה כמשי"ש [כמה שכתוב שם] פל"ה בהג"ה [בהגהה].

For the revelation of this level is as [it is in truth,] that above is the "something" (yesh) and below is the level of actual nothing and naught. And see on this in Sefer Shel Beinonim, beginning of chapter 34 and end of chapter 36, that the essence of this revelation is in the supernal Chochmah (wisdom), as is written there in chapter 35, in the gloss.

וזהו הנקרא לשמוע בקול דברו, שרק משה יוכל לשמוע.

And this is what is called "to hearken to the voice of His word," which only Moshe could hear.

ועמ"ש בד"ה בפ"י כי תשמע בקול מפתחות הפנימי [הפנימיות / הפנימית] כו' ובסידור בד"ה אדני שפתי תפתח בפ"י בקול דברי אלקים חיים וע"פ קול דודי הנה זה בא מדלג כו'.

And see what is written in the discourse on the explanation of "If you hearken to the voice," [on] "the inner keys," etc.; and in the Siddur, in the discourse beginning "Ado-nai, open my lips," in the explanation of "the voice of the words of the living G-d," and on the verse "The voice of my Beloved! Behold, he comes, leaping," etc.

והיינו ע"י שהי' [שהיה] בחי' גבורי כח. ועי' בגמרא שבת פ"י [פרק י' / פרשה י'] [דצ"ב א'] ופ"ד דנדרים (דל"ח ע"א) לפי שהיה בעל קומה עשר אמות

And this was through his being the level of "mighty in strength" (see in the Gemara, Shabbos, chapter 10, 92a, and chapter 4 of Nedarim, 38a), because he was a man of stature, ten cubits [tall];

דהיינו שמאיר בו עשר ספירות עליונות דאצילות שראשיתן היא חכמה עילאה.

that is, that there shone in him the ten supernal Sefiros of the World of Atzilus (Emanation), the first of which is the supernal Chochmah.

והיינו כי כח זהו בחי' חכמה כח מ"ה [מה] ומשם נמשך כח הביטול למס"נ [למסירות נפש]. (ועמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] פ' פנחס דף ר"כ בפ"י העונה אישר"מ [אמן יהא שמיה רבא מברך] בכל כחו).

And this is because koach (strength) is the level of Chochmah, koach mah; and from there is drawn the power of self-nullification (bittul) for self-sacrifice (mesirus nefesh). (And see what the Ramaz wrote on Parshas Pinchas, folio 220, on the meaning of "Whoever answers 'Amen, may His great Name be blessed' with all his strength.")

והנה ע"י משה יוכלו נש"י [נשמות ישראל] לקבל לשמוע בקול דברו, וזהו ג"כ ע"י גבורי כח. והנה כח ב"פ [ב' פעמים] יד זהו ענין שאו ידיכם קדש שמבואר בד"ה צאינה וראינה.

Now, through Moshe the souls of Israel are able to receive [and] to hearken to the voice of His word; and this, too, is through "mighty in strength." Now, koach (strength) is twice yad (hand) [in numerical value]; this is the matter of "Lift up your hands in holiness," which is explained in the discourse beginning "Go forth and see."

ועי"ז הם עושי דברו עושי לשון תיקון והיינו מ"ש ועתה יגדל נא כח אד' כמ"ש במ"א

And through this they are "who do (osei) His word": osei is an expression of rectification (tikkun). And this is what is written, "And now, may the strength (koach) of Ado-nai be magnified," as is written elsewhere;

דהיינו שממשיכים גילוי אור א"ס סוכ"ע בהדבור עליון

that is, that they draw down the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), into the supernal speech.

וזהו ענין העונה יהא שמיה רבא מברך והיינו ע"י בכל כחו גבורי כח כנ"ל וזהו ג"כ ענין שיעקב נתן לדוד כ"ח שנה משלו בחי' המשכת הכח בשם אד' כו'.

And this is the matter of "Whoever answers 'May His great Name be blessed,'" and this is through "with all his strength," "mighty in strength (koach)," as mentioned above. And this is also the matter of Yaakov giving David twenty-eight (koach) years of his own: the level of the drawing of the strength (koach) into the Name Ado-nai, etc.

25 ונקרא בחי' זו מלאכיו גבורי כח. ע"ד שנתבאר בד"ה ונקדשתי בתוך בניי [בני ישראל] כפי' שרפים עומדים ממעל לו כו'.

And this level is called "His angels, mighty in strength," along the lines of what was explained in the discourse beginning "And I shall be sanctified among the children of Israel," on the meaning of "Seraphim stand above him," etc.

וע"כ נקראו מלאכיו גבורי כח גם ע"ד והחיות נושאות את הכסא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם והם נושאים ומרוממים בחי' זו לאור א"ס עצמו

And therefore they are called "His angels, mighty in strength," also along the lines of "and the Chayos carry the Throne," and "upon the likeness of the throne a likeness as the appearance of a man"; and they carry and exalt this level to the Infinite Light (Or Ein Sof) itself.

והכח בהם ע"י ששרשם מעולם התהו כמ"ש כ"ז [כל זה] בד"ה זכור ושמור בדבור אחד בת"א [בתורה אור] פ' יתרו

And the strength is in them because their root is from the World of Tohu, as all this is explained in the discourse beginning "'Remember' and 'Keep' in a single utterance," in Torah Ohr, Parshas Yisro,

ובפע"ח [ובפרי עץ חיים] שער השבת גבי כתר יתנו לך כו' מלאכים פי' שח"ב [שחכמה ובינה] נק' מלאכים כו' ע"ש וע' במא"א [במאורי אור] אות מ' ס"א וכפשוטו גבורי כח כדפרש"י [כדפירש רש"י / כדפירוש רש"י] ספ"ק [סוף פרק קמא] דקדושין (ד"מ ע"א) שלבש כח לכוף יצרו ע"ש.

and in Pri Etz Chaim, Shaar HaShabbos, concerning "A crown they shall give to You," etc., "angels": that is, that Chochmah and Binah are called "angels," etc. (see there); and see Me'orei Or, letter mem, section 61. And in its plain sense, "mighty in strength" is as Rashi explains at the end of the first chapter of Kiddushin (40a): that he clothed himself in strength to subdue his inclination. See there.

וזהו כמא"ז ל' (רפ"ד דאבות) איזהו גבור הכובש את יצרו. שנאמר טוב ארך אפים מגבור ומושל ברוחו מלוכד עיר (במשלי ס"י [סוף סימן] ט"ז)

And this is as our Sages, of blessed memory, said (at the beginning of chapter 4 of Avos): "Who is mighty? He who subdues his inclination, as it is said, 'Better is one who is slow to anger than the mighty, and one who rules his spirit than the conqueror of a city'" (in Proverbs, end of chapter 16).

והמכוון י"ל [יש לומר] שעייזי שכובש את היצה"ר [היצר הרע] שהוא מבחי' סיגי הגבורות וממתיקו שיהי' [שיהיה] בטל ליצי"ט [ליצר טוב] שהוא מבחי' אהבה וחסד עייזי ממשיך המתקת הגבורות מבחי' ארך אפים ורב חסד כו'

And the intent, it can be said, is that through subduing the evil inclination, which is from the level of the dross of the Gevuros (restraints), and sweetening it so that it be nullified to the good inclination, which is from the level of love and Chesed (kindness), through this one draws down the sweetening of the Gevuros from the level of "slow to anger and abundant in kindness," etc.

ועייזי הוא עושי דברו שמתקן ובונה הדבור עליון שנק' עיר אלקינו שהוא מבחי' שם אלקי' ושם אד'

And through this he is [among] "who do His word," for he rectifies and builds the supernal speech, which is called "the city of our G-d," which is from the level of the Name Elokim and the Name Ado-nai;

והוא ממשיך בו הגדלת כח שם אד' כענין ועתה יגדל נא כח אד' כו' והיינו עיי' ה' ארך אפים כו'.

and he draws into it the magnifying of the strength (koach) of the Name Ado-nai, as in "And now, may the strength of Ado-nai be magnified," etc. And this is through "Havayah is slow to anger," etc.

26 ועמ"ש לקמן בביאור ע"פ נשא את ראש בני גרשון בפ"י מקדש אדני כוננו ידיך כו' וזהו משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] שלעתיד עתיד הקב"ה לקרוא לירושלים שם חדש.

And see what is written below in the explanation on the verse "Take the count of the sons of Gershon," on the meaning of "The Sanctuary, Ado-nai, which Your hands established," etc. And this is what our Sages, of blessed memory, said: that in the Time to Come the Holy One, blessed be He, will call Jerusalem by a new name.

היינו מ"ש ושם העיר מיום הוי' שמה (סוף יחזקאל) כמבואר ברבות תולדות (פס"ה) ובמדרש איכה (דס"ה ע"ב ס"פ) על אלה אני בוכיה טבא למדינתא דשמה כשם מלכה כו' דכתיב ושם העיר מיום הוי' שמה (עיי' שם)

That is what is written, "And the name of the city from that day shall be 'Havayah is there'" (end of Ezekiel), as explained in Midrash Rabbah, Toldos (section 65), and in Midrash Eichah (68b, end of the section) on "For these I weep": "Happy is the city whose name is like the name of its King," etc., as it is written, "And the name of the city from that day shall be 'Havayah is there'" (see there).

והיינו כי ירושלים הוא יראה שלם ועכשיו נקראת עיר אלקינו והאלקים עשה שייראו מלפניו.

And this is because Jerusalem is yirah shalem (complete awe); and now it is called “the city of our G-d (Elokeinu),” and “Elokim has made it so that they should fear before Him.”

אכן לעי"ל [לעתיד לבוא] יהיו בבחי' יראו את הוי' בבחי' ביטול ממש ע"י ונגלה כבוד הוי' כו' כמבואר למעלה.

But in the Time to Come they will be in the level of “Fear Havayah,” in the level of actual self-nullification (bittul), through “And the glory of Havayah shall be revealed,” etc., as explained above.

וזהו ע"י העבודה עכשיו בבחי' גבורי כח שהם הם עושי דברו כו'. ועי"ז יוכלו לשמוע בקול דברו ממש. מה שעכשיו נאמר זה רק במשה כו'. כנ"ל.

And this is through the service now in the level of “mighty in strength,” who are the ones “who do His word,” etc. And through this they will be able “to hearken to the voice of His word” in actuality, which now is said only of Moshe, etc., as mentioned above.

וכמ"ש במדרש תהלים (סס"י [סוף סימן] י"ד) שלעי"ל [שלעתיד לבוא] יתקיים מה שאמר משה ומי יתן כל עם ה' נביאים

And as is written in Midrash Tehillim (end of section 14): that in the Time to Come there will be fulfilled what Moshe said, “Would that all the people of Havayah were prophets.”

ומ"מ גם עתה בחי' זו בעבודה היינו ע"י עסק התורה שע"י הוא בחי' קול דברו ממש כמ"ש ואשים דברי בפיו וכתוב תען לשוני אמרתך כו'

Nevertheless, even now, this level [is present] in service, that is, through occupation with the Torah, for through this it is the level of “the voice of His word” in actuality, as it is written, “And I have put My words in your mouth,” and it is written, “My tongue shall echo Your word,” etc.

ועמ"ש בביאור ע"פ וידעת היום בסופו ע"פ מאמר הספרי שמתוך כך אתה מכיר כו' אך צריך להקדים לזה להיות גבורי כח עושי דברו כו':

And see what is written in the explanation on the verse “And you shall know this day,” at its end, on the saying of the Sifrei, “For through this you come to recognize,” etc. But this must be preceded by being “mighty in strength, who do His word,” etc.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/bamidbar/15/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok